

Valtiosääntöoikeus

Tentti 18.11.2025

Tentaattori: Maarit Hovila

Tehtävien arvostelussa noudatetaan kokonaisarvostelua, jossa merkitystä voidaan antaa vastauksen sisältämien tietojen ja vastauksen virheettömyyden lisäksi vastauksen johdonmukaisuudelle, selkeydelle ja olennaisiin asioihin keskittymiselle. Puutteet mainituissa seikoissa voivat vähentää tehtävästä saatavaa pistemäärää. Jos vastauksessa on esitetty keskenään ristiriitaisia seikkoja tai tietoja, myös tämä vaikuttaa vastauksen arvosteluun alentaen tehtävästä saatavaa pistemäärää. Vastaa selkeällä käsialalla! Vastaa napakasti, älä jaarittele!

Maksimipistemäärä tentistä on 40 pistettä. Kirjoita vastauksesi selkeällä käsialalla ja vastaa vain kysyttyyn. **Vastaa jokaiseen kolmeen eri osaan erilliselle tenttipaperille!**

I osa

Monivalintatehtävät (12 p)

Monivalintatehtävä sisältää 12 kysymystä, jotka on kirjoitettu kysymyksen tai väitteen muotoon. Jokaisen kysymyksen vastausvaihtoehdoista ainoastaan yksi vaihtoehto on oikein. Oikeasta vastauksesta saa yhden pisteen ja väärästä vastauksesta vähennetään yksi piste. Jos monivalintatehtävän kokonaispistemäärä jää miinuksen puolelle, tästä tehtäväosioista saa siten 0 pistettä, eivätkä miinukset siten vaikuta muihin tehtäväosiin. Vastaamatta jättämisestä ei vähennetä pisteitä.

1. Kun valtioneuvosto haluaa antaa tiedonantona asian eduskunnalle, se tarkoittaa valtioneuvoston näkökulmasta seuraavaa

a) asia on yhteiskunnallisesti todella merkittävä, joka täytyy saattaa eduskunnan tietoon pikimmiten. Liittyy eduskunnan laajaan tiedonsaantivelvollisuuteen

b) valtioneuvosto haluaa mittauttaa poliittisen luottamuksensa eduskunnassa

c) valtioneuvosto haluaa tuoda esille ristiriitatilanteen tasavallan presidentin kanssa ja toivoo eduskunnalta selvyyttä asiaan

d) valtioneuvoston myötävaikutusvelvollisuuteen kuuluu presidentin päätöksistä tiedottaminen

2. Eduskunnan päätösvallan alaan kuuluu

a) päättäminen valtion talousarviosta

b) valtiosopimuksen ratifiointi

c) epäluottamuslauseen antaminen tasavallan presidentille

d) suhteellisen laaja virkanimitysvalta

3. Kuka tai mikä valitsee perustuslain 61 §:n mukaan pääministerin?

a) tasavallan presidentti

b) eduskunta äänestää pääministeriehdokkaasta ja tämä tulee valituksi, jos häntä kannattaa yli puolet annetuista äänistä

c) eduskuntavaaleissa kaksi eniten ääniä saaneiden puolueiden eduskuntaryhmät

d) eduskunta määrää enemmistöllä kahden kolmasosan äänten enemmistöllä.

4. Mikä seuraavista kuntien itsehallintoa koskevista väittämistä on väärin?

a) Kunta päättää kunnallisveroteitse omasta taloudestaan.

b) Kuntien itsehallinto on perustuslain suojaama.

c) Kunnan tehtävät ovat pääosin hallinnollisia mutta siihen kuuluu vähäisessä määrin myös lainsäädäntövaltaa.

d) Valtiolla on oikeus PeL 121 §:n estämättä, antaa kunnille tehtäviä, jotka niiden on pakko hoitaa.

5. Tasavallan presidentti

a) on puolustusvoimien komentaja ja tässä ominaisuudessa hän päättää myös sotilaskäskyasioista

b) päättää suoraan perustuslain nojalla ulkopolitiikasta, myös EU-asioista

c) ennen aikaiset eduskuntavaalit voidaan määrätä vain presidentin päätöksin, mutta aloitteen tähän päätökseen on tullava pääministeriltä

d) on parlamentarismin periaatteen mukaisesti ylin valtioelin

6. Imperatiivisen mandaatin kiellolla viitataan

a) alueherruuteen

b) valtion yksipuolista ilmoitusta siihen, että se sitoutuu johonkin oikeussuhteeseen tai velvoitteeseen

c) siihen, että kansanedustaja ei ole edustajantoimessaan oikeudellisesti sidottu minkään tahon ohjeisiin tai määräyksiin

d) kansansuvereenisuusperiaatteeseen ja eduskunnan asemaan ylimpänä valtioelimenä

7. Ahvenanmaan maakunnan itsehallintolainsäädännössä

a) maakunnassa käytettävää tuomiovaltaa on jaettu (Ahvenanmaan) maakunnan omille hallintoelimille

b) Ahvenanmaan kotiseutuoikeudella on erityinen merkitys, jonka saakin vain syntymän perusteella

c) Maakunnan itsehallinnollisena hallintoelimenä on maakuntahallitus

d) Ahvenanmaan itsehallinto sai alkunsa jo vuoden 1772 hallitusmuodosta

8. Kompetenssi-kompetenssi tarkoittaa seuraavaa:

a) kansainvälisellä ja kansallisella oikeudella on eri voimassaolo peruste ja kumpikin muodostaa oman erillisen oikeusjärjestyksen

- b) kykyä säätää kaikkien valtion alueella valtaa käyttävien orgaanien ja viranomaisten toimivallasta
- c) maakunnan itsehallinnon alaan kuuluvissa asioissa suvereenisuus kuuluu ensisijaisesti Ahvenanmaan maakunnalle: Suomen valtion suvereenisuus on tässä mielessä alisteista
- d) eduskunnan oikeusasiamiehen ennakkollista perustuslainmukaisuuden laillisuusvalvontaa

9. Perusoikeuksien yleisiin oppeluihin kuuluu, että

- a) perusoikeudet on taattu jokaiselle Suomen oikeudenkäyttöpiirissä olevalle Suomen kansalaiselle
- b) perusoikeuksien valvontatehtävä on varattu Suomessa yksinomaan eduskunnan oikeusasiamiehelle ja oikeuskanslerille
- c) pääsääntöisesti perusoikeussuoja kuuluu kaikille ikään katsomatta. Äänioikeus valtiollisiin ja kunnallisiin vaaleihin on kuitenkin varattu 18-vuotta täyttäneille
- d) PeL 19.4 turvaa oikeuden asuntoon subjektiivisena oikeutena

10. Bilateraaliosopimuksella tarkoitetaan:

- a) sitä dualistista maissa toteutettavaa päättelytapaa, jonka mukaan kansainvälinen oikeus ja kansallinen oikeusjärjestys ovat erillisiä oikeusjärjestyksiä, joten kansainvälisoikeudellisen veloitteen kansallinen soveltaminen vaatii erillisiä lainsäädäntötoimia eli voimaansaattamislakia koskevaa sopimusta
- b) kahden valtion välistä sopimusta tai muuta suhdetta
- c) valtion yksipuolista ilmoitusta siihen, että se sitoutuu johonkin oikeussuhteeseen tai veloitteeseen

11. Vuoden 1906 eduskuntauudistuksessa

- a) monarkkinen periaate lakkautettiin
- b) naiset saivat vaalioikeuden
- c) senaatti toimi yksinomaan eduskunnan luottamuksen varassa
- d) hallitusasiat pysyivät yksinomaan keisarilla

12. PL 116: n puitteissa ministerisyyteen nostamisen edellytykset ovat virkavelvollisuuden rikkomisen tunnusmerkistön täyttymisen lisäksi

- a) vaatimus velvollisuuden rikkomisesta
- b) muun lainvastaisuuden osalta sen riidattomuus ja korotettu näyttökynnys
- c) syyksiluettavuuden osalta tahallisuuden tai huolimattomuuden vaatimus velvollisuutta rikottaessa
- d) tavallinen tuottamuskin riittää syyksiluettavuuteen, asian laadun niin vaatiessa

II Osa

Oikeudenalan yleisten oppien ja keskeisten käsitteiden hallinta (8 p)

Alla on kuvattu/ määritelty kahdeksan (8) käsitettä tai termiä. Mistä on sanotarkasti kysymys? Vaaditaan täsmällinen ja täydellinen käsite/termi.

1. Kutsuu koolle eduskunnan täysistunnot, esittelee niissä asiat ja johtaa keskusteluja.
2. Sisältää vaatimuksen rikoksina rangaistavien tekojen määrittelemisestä laissa, taannehtivan rikoslain kielto, rikoslain analogisen soveltamisen kielto, vaatimus rikoksesta seuraavien rangaistusten määrittelemisestä laissa, tekohetkellä säädettyä ankaramman rangaistuksen kielto ja vaatimus rikosoikeudellisten normien laintasoisuudesta.
3. Tehtävinä julkisen koneiston toiminnan lainmukaisuuden valvonta ja oikeudellisten neuvojen ja lausuntojen antaminen hallitukselle. Läsnäolo-oikeus valtioneuvoston istunnoissa, vaikkakaan ei velvollisuutta siihen.
4. Vaatii perustuslainmukaisen säätämisyjärjestyksen, mutta ei julista itseään perustuslaiksi.
5. Tehtävänä antaa lausuntoja ja mietintöjä lakiehdotusten perustuslainmukaisuudesta ja suhteesta kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin. Auktoritatiivinen ja ennakollinen perustuslain tulkitsija.
6. PL 19.15:n mukaan jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Säännöksen tarkoituksena on turvata ihmisarvoisen elämän edellytysten vähimmäistaso, eli niin kutsuttu?
7. Voi luovuttaa tämän valtaoikeuden toiselle henkilölle. Päättää tässä ominaisuudessa muun muassa sotilaskäskyasioista
8. Eduskunnan kokoonpano, jossa tehdään kaikki sitovat ja oikeusvaikutteiset toimet EU-asioita lukuun ottamatta.

III osa

Esseet ja valtiosääntöoikeuden soveltaminen (10 + 10 p.)

Vastaustilaa kummallekin tehtävälle maksimissaan 2 sivua, ylimenevää osaa ei lueta. Vastaa napakasti ja vain kysyttyyn. Vastaa molempiin kysymyksiin.

1. Tenttikirjassa puhutaan paljon valtiosäännön yksittäisistä perusperiaatteista. Nimeä JA esitele/selitä niistä kymmenen periaatetta (10).
2. Suurimman hallituspuolueen puheenjohtaja on palkannut Sinut oikeudelliseksi neuvonantajaksi. Sinua on pyydetty laatimaan muistio, jossa otat valtiosääntöoikeudellisesti kantaa julkisen talouden leikkauksiin. Leikkaukset tulevat kohdistumaan pääasiassa hyvinvointioikeuksiin. Sinua on pyydetty miettimään valtiosääntöoikeudelliset perustelut leikkauksille ja toisaalta miettimään myös vastapuolen oikeudellisia argumentteja sille, miksi näitä leikkauksia ei voisi toteuttaa.